

губи отъ свѣта, нито наголѣмѣва, нито намалѣва. Тыя начяла сж въ непрѣстайно движеніе, та ту ся отлжчять отъ единъ съставъ, ту влизать у другъ. . . .

Начяла-та, отъ кои-то състоятъ растенія-та, сж тврьдѣ малко на брой. По свойства-та си тын ся дѣлять на два ряда. Кога туримъ нѣкое растеніе на огнь, глядамы, че то гори та единъ дѣлъ отъ него ся двига на дымъ и пламыкъ у въздуха, а пакъ другъ дѣлъ отъ него остая на пепель. Пепель остая тврьдѣ малко едва десятый дѣлъ отъ колко-то е тягичло растеніе-то. Вещества-та, кои-то отъ огъня сж ся дѣвжли и отишли въ въздуха, наричямы *горливы*, нъ тын също така могъть ся нарѣ и *раскапливы*, зачто-то кога гнѣжть тын ся раскапвать та също така минувать въ въздуха, както и кога горять. Дрьво кога до край изгнѣе остави сдуханъ прахъ пакъ толкова, колко-то и кога ся изгори.

Горливы начяла, кои-то влизать у растенія-та, сж: *вжгленъ, водородъ, кислородъ и азотъ*; тѣхъ можемъ нарѣ и органически начяла, зачто-то тын сж главно-то градиво, отъ кое-то ся правять тѣла-та и на животны-ты и на растенія-та.

Хымычески е издырено, че пепель-ть отъ растенія съ-стои отъ потасж, отъ содж и отъ различвы земны съставы, като варъ, послѣ отъ киселяны жупельж (зачя), фосфорж, кремневж и хлорж. Отъ металлы-ты пакъ у пепель-тж ся намира само малко нѣчто желѣзо. Тыя вещества наричямы земны състави, зачто-то растеніе-то ги смучя и извлочи изъ земж-тж, па кога изгнѣе тын пакъ ся врыцать въ земж-тж.

Всичкы тыя горливы и не горливы вещества служатъ на растенія-та за хранж и за градиво, отъ кое-то тын си градятъ тѣло-то; тыя вещества трѣбувать на растеніе-то за да расте, и само едно отъ тѣхъ да нѣмаше у земж-тж никакъ или колко-то трѣбува, растенія-та безъ врѣмя быхж полнѣли или до край повѣнжли, ако ще бы и да има много отъ другы хранителны чястицы.

Сега на кжсо разбрахмы отъ что състоятъ растенія-та, а това ни и трѣбува за да знаемъ да си избирамы торъ, съ кой-то ся помага на растенія-та; нъ тука трѣбува еще и друго нѣчто да разглядамы.

Начяла-та у различни растенія, както казахмы, все